

Nõukogu põhjendused: nõukogu esimese lugemise seisukoht (EL) nr 16/2020 eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks

(2020/C 441/02)

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon võttis 2. mail 2018 vastu mitmeaastast finantsraamistikku aastateks 2021–2027 käsitlevate ettepanekute paketi. See õigusaktide pakett sisaldas Euroopa Parlamendi ja nõukogu uue määruse ettepanekut, mis käsitleb liidu eelarve kaitsmist, juhul kui liikmesriikides esineb üldistunud puudusi õigusriigi toimimises, ning mille õiguslikeks alusteks on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 322 lõike 1 punkt a ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikkel 106a.
2. Euroopa Kontrollikoda võttis 12. juulil 2018 vastu arvamuse selle ettepaneku kohta. ⁽¹⁾
3. Euroopa Parlament võttis oma esimese lugemise seisukoha vastu 4. aprillil 2019.
4. Nõukogu ja Euroopa Parlament alustasid oktoobris 2020 läbirääkimisi, eesmärgiga jõuda varase teise lugemise kokkuleppele. Läbirääkimised viidi edukalt lõpule 5. novembril 2020, kui Euroopa Parlament ja nõukogu saavutasid kompromissteksti suhtes esialgse kokkuleppe.
5. Euroopa Parlamendi Eelarvekomisjoni (BUDG) esimees ja Eelarvekontrollikomisjoni (CONT) esimees saatsid 12. novembril 2020 alaliste esindajate komitee eesistujale kirja, milles nad teatasid, et kui nõukogu edastab Euroopa Parlamendile pärast õiguskeelelist viimistlemist ametlikult oma seisukoha, nagu selles on kokku lepitud, soovivad nad parlamendi täiskogul võtta nõukogu seisukoht teisel lugemisel muudatusteta vastu.
6. Alaliste esindajate komitee kinnitas 16. novembril 2020 määruse kompromissteksti sellel kujul, nagu see oli kahe kõnealuse institutsiooni vahel kokku lepitud.

II. EESMÄRK

7. Läbirääkimiste tulemusena on määruse eesmärk kehtestada liidu eelarve kaitsmiseks üldine tingimuslikkuse kord juhuks, kui õigusriigi põhimõtete rikkumine liikmesriigis mõjutab, või esineb tõsine oht, et mõjutab, piisavalt otseselt liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist või liidu finantshuvide kaitset.
8. See mehhanism tagaks, et kõik võetud meetmed on proportsionaalsed, ja annaks vahendid lõppsaajate või toetusesaajate kaitse tugevdamiseks.
9. Meetmete vastuvõtmise ja lõpetamise menetluse puhul järgitaks samuti objektiivsuse, mittediskrimineerimise ja liikmesriikide võrdse kohtlemise põhimõtet ning see tuleks viia läbi erapooletult ja tõenditele tuginedes. Elukoige oleks igal liikmesriigil, keda meetmete võimaliku vastuvõtmiseni viiv menetlus puudutab, võimalus esitada oma märkused järelduste kohta, pakkuda välja parandusmeetmeid ning esitada märkusi kavandatavate meetmete proportsionaalsuse kohta.
10. Rakendamisolulised meetmete vastuvõtmiseks ja lõpetamiseks antaks nõukogule, kes peaks tegutsema komisjoni ettepaneku alusel.

⁽¹⁾ Dok ST 11707/18 – ELT C 291, 17.8.2018, lk 1.

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

A. Üldteave

11. Pärast hääletamist täiskogul pidasid Euroopa Parlament ja nõukogu läbirääkimisi eesmärgiga saavutada kokkulepe teisel lugemisel, võttes aluseks nõukogu esimese lugemise seisukoha, mille parlament võiks ilma muudatusteta heaks kiita. Nõukogu esimese lugemise seisukoha tekst kajastab täielikult kaasseadusandjate vahel saavutatud kompromissi.

B. Põhiküsimused

12. Euroopa Parlamendiga saavutatud kompromissi põhielemendid on järgmised:
- selle mehhanismi olemust seoses liidu eelarve kaitsmisega on käsitletud selgemalt ja seda on tugevdatud;
 - meetmete vastuvõtmise tingimused on paremini sõnastatud;
 - on tugevdatud lõppsaaajate ja toetusesaaajate kaitset;
 - Euroopa Parlamendi konkreetne roll on kindlaks määratud;
 - laiendatud on meetmete kohaldamisala, et tagada tingimuslikkuse mehhanismi kohaldamine taasterahastu „Next Generation EU“ kaudu eraldatud vahendite suhtes ja juhul, kui liidu eelarvet täidetakse liidu eelarvega tagatud laenude ja muude vahendite abil;
 - meetmete vastuvõtmise ja lõpetamise menetluste tõhusust on parandatud;
 - on kehtestatud kord, et meetmed võetakse vastu ja lõpetatakse nõukogu rakendusotsusega, mis tehakse komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud hääleteenamusega;
 - on lisatud uus aruandlusklause, mis sisaldab kolme aasta pikkust tähtaega.

IV. KOKKUVÕTE

13. Nõukogu seisukoht kajastab täielikult kompromissi, mis saavutati komisjoni toetusel toimunud läbirääkimistel Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel. Kõnealuse kompromissi olemasolu kinnitati Eelarvekomisjoni ja Eelarvekontrollikomisjoni esimeeste 12. novembri 2020. aasta kirjas alaliste esindajate komitee eesistujale.
-